

Vredništvo:
na Travniku št. 271. I. nadst. (ono
stoji tudi na raspoložanje lista).
Prejembov za plačilo vsakoraj
na dan ali tudi v mesecnovestnem
roku.
Plača se za vsako nalogo vrsto
8 kr., da se oglasilo samo
enkrat na teden, do dvakrat 16
kr., do trikrat, 10 kr. v. v.
Povrh tega še vsak krat 10
kr. za štampilj.

DOMOVINA.

LIST

Izhaja vsak petek.

Naročnina s poštnino vrednata
za celo leto 2 gold., za pol leta
1 gold.

Napredila pisma in reklamacije
naj se pošiljajo vredništvu.

Pisarni listi se prodajajo v
Gorici pri bukvarji g. Boharji
na Travniku po 4 solda.

posebno za primorsko-deželne, pa tudi sploh slovenske zadeve.

"SLOVENSKI KLOBUK."

Sp. A. Ž.

VIII.

(Osja).

"V Slovenijo" tedaj, sta ga pripeljala!"

Ktere deželo pa razumeva solnograški zgodovinar
"Anonymus" pod tem imenom? Ali obsega tudi Pano-
nio ime "Slovenija"?

Odgovor je ta: Tudi Panonio obsega ime "Slo-
venija" in g. Anonymus, ki je, kakor namén njegove-
ga pisma kaže, hud nasprotnik "slovenskega" napred-
ka, spriduše to resnico na več mestih. Ker jo pa na-
sprotnikovo pričevanje neprecenljive vrednosti, podam
tukaj ne le poslovenjene, ampak tudi njegovo lastno
besede:

"Za starih časov so bili v južnih predelih Donove,
po krajini, spetnje Donove in okoli sosednih dežel
posestniki Rimci... Ali leta 377 po Krist. roj. so prišli
Hunoci... čez Donovo in so pregnali Rimce... Ko so
pa pozneje tudi Hunoci od tod pregnali, so začeli v onih
predelih Donove razne kraje Slovinci zavzemati"

"Antiquis enim temporibus ex meridiana parte danubii
in plagis pannonias inferioris et circa confines regiones
romani possederunt... Sed post annos natalitatis do-
mini CCC. LXX. VII. huni... transfretantes danubium

expulerunt romanos... Tunc vero Sclavi post hunos
inde expulsos coeperunt istis partibus danubii diversas
regiones habitare."

— Vidiš, dragi čitatelj, kako natanko popisuje g.
Anonymus krajino, ktere so Rimci posedli! On imenu-
je "južne predele Donove" — "spodnjo Panonijo" in
"sosednje dežele." Panonijo obrisuje nemški zgodovi-
vinar M. A. Becker tako le: "Panonija, na desnem
bregu Donove, je segala od Goloveca (Kahlengebirge)
do tje, kjer se Sava zlije v Donovo; in Sava ji je bila
nekako južna meja. Zahodno mejo ji je delal po rim-
skih zapisnikih "mons cetius" pod katerim moramo raz-
umeti današnji Golovec pri Dunaju in še drugo sosed-
no hribovje. Ta mejna črta je šla skoraj naravnost
proti jugu mimo Celja na vzhodni strani pa se je za-
vila po hribih med Dravo in Savo proti zahodu. Pod
vlado cesarja Trajana (98 — 117 L) so razdelili to de-
želo v "goranjo" in "dolanjo Panonijo." V goranji
ali zahodni Panoniji so bila mesta: Vindobona, Carnun-
tum, Scarabantia (Oedenburg), Sabaria (Stein am An-
ger) Petovium (Ptuj), Siscia; v dolanji ali vzhodni Pa-
noniji pa: Bregetio (Szöny), Aquincum, Murza (Essek),
Taurunum, Sirmium." (Beri: Älteste Geschichte der
Länder des österr. Kaiserst. stran 32.)

G. Anonymus reče Slovenom "Sclavi", kakor je
navada pri slovenskih sosedih na jugu še dandanašnji:

ZABAVNIK.

Lov na ljudi v Kordofanu.

(Kordofan gl. II. 41, 42 in 44.)

Slaherni dan ob 10. uri so se ustavili in razpo-
stavili sužnje po raznih oddelkih ter razdelili pečenega
dočkama (nekega žita). Na sol tukaj še misliti ni bi-
lo in pečeno žito je bilo tako trdo, da so ga še odras-
li le težko vživali. Otroci, ki so imeli slabe zobe, ga
neso mogli žvečiti, ampak zavoljo hude lakote so
moral zrna čela požirati; to jim je potem hudo trplje-
nje zadajalo, ker jih je napenjalo in neso mogli pre-
bavljati.

Ko so jetnike po starosti v različne kupe vrsto-
vali, so otroke, ki so se boječe okoli mater ovijali, si-
loma od njih trgali, da so morali sami jesti. Za bolne
in ranjene so neso kar nič zmenili; dobivali so enak
živež kakor drugi; ran jim ni nikdo zavezal. Nekteri
teh ubožcev so se raje jokaje po pesku valjali, da bi
onemogle udar nekoliko okrepčali, kakor da bi živež
vzeli. Če je bil kdo že tako slab, da neso več ozdravlje-
nja pričakovali, ali, če je že umiral, so ga zabrusili na
stran, kakor kos drv; tam je ali poginil ali pa so ga
še živega divje zverli raztrgale. Bili bi prav lahko po
poti za sužnje malo kruha spekli; ali to bi bila preve-

lika ljubezen do sužnjev, kterim so dajali slabšo hra-
no, kakor domači živini.

Brž ko so dali znamenje za odhod, moral se je
vsak k svojemu oddelku postaviti, in, če se je le za-
trenutek zapoznil, so ga doleteli neusmiljeni udarci.
Stareci obojega spola so imeli z ostalimi enako osodo,
in, če ni kateri zares mogel naprej, pustili so ga v po-
sku. Otrokom neso dovolili, da bi se pri žlahti poslo-
vili; s solznimi očmi so pošiljali pozdrave zadej osta-
jajočim. Da bi oče ali mati ne poginili tako žalostno,
so večkrat žene ali hčere takega ubožca v sredo vze-
le, ki se je z obema rokama oklenil vratu avojih mi-
lih, ki so ga tako nesle ali pa vlekle. Šestletni in štiri-
letni otroci so morali sami tekati. Ti so brž oblegli
na stražnem popotovanju, potem so jih mogle nositi ma-
ti ali pa sestre. Videl sem tudi matero, ki so nosile
novorojenčka na eni, dvoletno dete na drugi strani in
onemoglega večega fantiča pa na hrbtu; pod tem bro-
menom so se na zadnje samo na tla zgrudile.

Večidel so častniki ali poglavarji sami krivi,
da vojaki tako neusmiljenosti počenjajo na ubogih suž-
njih, kedar jih po poti gonijo. Oni jahajo spred ali pa
zadi za četo in ne marajo nič za to, kako se jetnikom
godi, ter jih prepuščajo celo trmi sirovih vojščakov.
To se koj zapazi, če človeški poveljnik četo vodi; te-
daj malo kdo pogine. Tu posadé bolne in deteta na

„sklaf“ nam pravi Lah. Kedar pa o Huncoih govori, tro-
bajoče misliti, na Obre (Avare), zakaj le s temi je imel.
Karolov vojakovdja Erih opravilo.

„Cesar. Karol je namreč“ — tako piše Anony-
mus — „leta 796 po Krist. roj. grofa Eriha odločil in
z njim poizumno množico, naj Hunce preženejo ... V
predelu dolnje Panonije, okoli jezera Pelisa, unstran
reke, ki se imenuje Hrapa (Raba), in tako noter do
reke Dravo, in do tje, kjer Drava v Donovo teče, je
zaukazal (Pipin Karolov sin), kakor je imel oblast, z
naukom in cerkveno službo oskorbati ljudstvo, katero je
ostalo od Huncev in Slovencev v tistih krajih“ — „po-
pulum qui remansit de Hunis et slavina in illis parti-
bus.“ —

Tudi tukaj popisuje Anonymus prav razločno vse
kraje, kjer so poleg hunskih ostankov tudi „slavi“
prebivali. Jezero „pellissa“ ultra fluvium qui dicitur
hrapa“ je Blatno jezero. Slavnj Kopitar pravi: „Nota
ultra fl. hrapa. Ergo et hinc liquet, perperam lacum
pellissa haberi a quibusdam pro recentius nato Non-
siedler See. Auctor (Anonymus) Blatensem intelligit.“
„In illis partibus“ tedaj „od roke Rab (hrapa) do
tje, kjer Drava v Donovo teče,“ so Slovenci prebivali.
(Dalje prih.)

IMENA IN PRIIMKI.

(Spis. A. Marušić — Dalje; gl. II. 33, 35, 37, 38, 40 in 43).

Na čelo pregledu grških, nemških in starosloven-
skih osebskih imen naj postavim nekatera skupna glavna
vodila, katerih se drže več ali manj ne le osebska ime-
na vseh treh, temuč tudi poslednjih dveh jezikov priim-
ki, ki so sčasoma in skor nevedoma zrasli in se izo-
bravili. —

1. V vseh 3 jezikih nahajamo nesostavljena in
sostavljena imena. a) Nesostavljena imajo v grškem in
slovenskem svojo primerne končnice; nemški jiti ne
potrebuje. b) sostavljena so v gršk. in slovenskem
po enem kopitu narejena; prvi in drugi del namreč,
(oba pomenljiva) sta dobro zavarjena (zalotana); nem-
ški ima nekoliko pomenljivih slov, in dosti je, da se
slovka slovki pritakne, brez mavte in smole.

2. V vseh treh nahajamo ravno tiste priložnosti
in vzroke imenovanja, ki so sledeči in veljajo tudi za
priimke:

A. Okoliščine rojstva in prihodnjega življenja.

volbljude (kamele), da, videl sam na moje oči, ko je
en hrabri častnik, dva otroka k sebi na konja vzel.
Vendar taki ljudje so redke izjeme.

Eno uro pred solnčnim zapadom so se, sopot u-
stavili in sopot delili pečeno žito. Po noči je dosegla
rovščina teh sužnjev največje stopnje. Bilo je meseca
januarja, ko se mena vremena najbolj čuti; thermome-
ter je padal do 4° R.; to je v teh gorkih krajih toli-
ko, kakor pri nas 4° zime. Pomisli si uboge te Zamor-
ce brez vse odeje, lačne in opešane, ter lahko sprevi-
diš, koliko so reve prestajali. Stokanje, plakanje in rjo-
venje bolnikov je bilo strašno; saj so na maternih pr-
sih dobili smrznjenega novorojenčka. Sicer nima-
jo Zamorci tudi doma nikake odeje, in so izum pasu in
na plečih obešenega platna, čisto nagi; vendar ležijo
po noči v svojih bajtah in se odevajo z zverinskimi
kožami; vsega tega jim je na poti primanjkovalo. Ti,
ki so za vratom klado nosili, neso mogli od boleč, in
celo noč zaspati; ker so imeli tako vvezan vrat, da ga
neso mogli zgeniti; ne eden ni bil prost bolečin.

Prizadeval sem si na vse moč, da bi nekaj voja-
ke, nekaj domačine, ki bo ta trop spremljali z dobrimi
besedami ali pa z darovi k usmiljenosti nagnil, in ta-
ko je vzel ta ali uni ubogega otroka, ki se z ožuljeni-
ma nečistama ni mogel v posku več gibati, ter ga je
nesel po celi dan na hrbtni. Ali, Boga bodi potolčeno!

B. Pobožne razmere.

C. Lastnosti, a) telesne, b) dušne.

D. Opravila, in razno orodje in orožje.

E. Kraj; a) dožela, b) probivališče c) posebnosti
probivališča.

F. Maturoplana imena: a) po živalih, b) rastlinah,
c) rudah.

Naj omenim še, da glede na nemški in slovenski
jezik in moč vsake razloke dolati med osebnimi imeni
in priimki; zakaj poprejena osebna imena so pozneje
družinska imena postala.

Grška imena.

Grki niso poznali družinskih imen ali priimkov;
stariši so dajali otrokom imé, kakor se jim je speljalo.
Poti dan po rojstvu se je hiša osnažila, in pri ti prilo-
žnosti je nosila doživka otroka okoli hišnega darilnika;
tudi družina je hodila okoli darilnika, in žlahta jo vse
sorte darov donašala. Sedmi ali 10. dan pa je bil dan
slovesnega imenovanja, in se je klicel dokate (dese-
tek). Pri starem so dajali sinu starega očeta imé; več-
krat pa tudi očetovo (Domósthénos) ali pa so naredili
patronymicum — Phokion Phoku, Timarchides Timar-
chi filius; ali pa z očetovim imenom sorodno sostav-
ljeno imé: Theóphrastos Theódoru; Philótheos Philokléus,
ali pa so skovali le po pomenu očetovemu enako imé:
Philómenos-Ereos. Razdeljena so bila na dalje imena
v pobožna in nepobožna (theophora in athea) Po bogovih
narejena so bila gola imena bogov n. p.: Apollon,
Hephaistos, Hermes. Za tem pridejo imena vitezov ali
junakov (t. j. hero-ov) na vrsto: Tántalos, Pélops,
Dióskoros. Veliko več pa je bilo z bogovskimi imeni
sostavljenih, ali iz njih izpeljanih imen: Theódoros,
Theódotos, Diódoros, Heródoros, Héródotos, Artemído-
ros, Apollódoros, Isidoros, po tem, namreč, kakor so
bili, po svojih mislih, od tega ali onega boga otroka
izprosili. Ako so kakega boga ali hero-a kot rodbin-
skega pokrovitelja posebno častili, so otroka po njem
imenovali, n. p.: Diógenes, Dióphanes, Apollonios, Dío-
nysios, Artemisla. — Razen bogovov in heroov se na-
haja v gršk. mitologiji veliko število imen po posebnih
lastnostih posameznih božanstev, katero so bile izprve-
ga le epitheta (pridevki) raznih bogov v molitvi. Taka
imena so se narpopred hero-om, pozneje vsakdanjim
ljudem dajala, p. po pridevku Zeus-Aktaios je postalo
imé Aktajon.

ni mi bilo mogoče vsem neusmiljenostim v okom priti;
tako sem moral z lastnimi očmi gledati, ko je on ne-
usmiljen vojak nekega moža z puško na tla pobil; no-
ge so mu bile namreč v zadnjem boju hudo ranjene
in vsled tega vnete in otekale, ter ni mogel z ostalimi
v eno mero korakati. Vos iz sebe potegnem meč, in
kmalu bi bil to tigro na kosé razkosil, ko bi mi ne
bil moj sluga v naročje padel in izdrl mi meč pa pi-
štolo, katerih mi ni dal nazaj, dokler ni videl, da sem
se nekoliko pomiril.

Osmega dne so prišli v Lobeido. Naj hrabrejši
so vredili v vojako; ostale odrasle so pa vojakom po
300 piastrov prodali. Vojaki, ki vedo, da dobivajo me-
sto zadržane plače, le sužnje in sicer po tako visoki
ceni, se ne boje nobene reči bolj kakor, da ne bi do-
bili bolnega sužnja, kateri bi jim umrl popred, kot bi
ga prodali kupčevalcem s sužnji. Za to raji pobijejo
Zamorca ali ga pustijo na cesti poginiti, da bi ga jim
ne dali mesto plače.—

Po vestih iz Kordofana l. 1839 neso poslali vo-
jakov na človeški lov, ampak dali jim plačo v denar-
jih. Leta 1840 in 1841 so je sopot začeli neusmiljeno
loviti. Kolikokrat se bo še ponavljala ta lov človeškemu
rodu na sramoto?!

Časni optal J. J.

Drugi razred imen obsega nepoznana imena, ki so a.) prosta: Angelos, b.) izpeljana: Angelion ali o.) mnogoterostsostavljena: Andragathos, Agosidemos, Eargos. Iz med tega razreda so se spet stariši po tistih imenih, ki so se njih željam glede na prihodnost otroka najbolj prilagajali; in včasih so se naključilo, da so bila res "nomen et omen", t. j. da so se poznala dela njih, ki so jih nosili, s pomenom imena vjemala; n. pr. Aristides, Perikles, Poliklet, Nikias, Sophokles, Aristoteles, Demothones, Alexander itd.; večidel pa so bila djanja pomena imena nasproti, p. j. če se je kak hudožbenž Dikalos klical, ali pa če se je kuka mežja z imenom Protomachos ponašala; ako se je celo nepoznati slovak Eudoxos, ali paglavec Polykrates zval. Posebno v rodbinah umetnikov so imeli navado otrokom taka imena prilagati, ki so glede na umetniško kaj prijateljskega prerokovala: Eucheir, Eupalamos, Euanthes. Družine, ki so imele pravico in dolžnost so z državnimi opravili pešali, so tem opravilom primerna imena dajale: Démon, Demochares, Demosthenes. — Oče Spartanca Lykurga se je Eudemos klical, sin njegov pa Eukosmos. Nahajamo pa tudi imena, ki niso zgolj po naključni znameniti postala, Platon, p. se je klical popred po starem očetu Aristokles; in Platon je dobil po nekem Aristonu, zavolj debelosti, kakor pravijo, ali zavolj širokega, ploščatega govora, ali, kakor druzi trdijo, zavolj širokega čela ali širokih pleč. Aristoteles je dal svojemu učencu Tyrtamu ime Theophrastos, zavolj gladkega, tako reči, božjega govora. Imena modrega Lykona so predajali črko G zavolj prijateljske, sladke zgovornosti in izgovarjali so Glykon. V vsakdanjem življenju so se posebno atiški Grki svojo bistroumnost v zmerjanji (lajanji) poskuševali, in po tolesnih ali dušnih lastnostih, ali po drugih čudnih djanjih raznovrstno naimko kovali. Tako se je imenoval zmizli pesnik zaloger Theognis, Oflon; pesnik in govornik Dionysos je imel naimko ho obalkus, ker je bil Atenem bronaste denarje nasvetoval. Taki naimki so včasih prava imena pregnali in se v marsikaki družini vdomačili, posebno taki, ki so bili po živalih poimeneti: Alektrion (petelin), Alopex (lesica), Batrachos (žaba), Eriphos (oven), Mys (miš), Tauros (bik), Konax (vran), Leon (lev) itd. Tako so nastala nadalje po barvi obraza in las posneta imena: Pyrrhos, Xanthos, Argos, Melas, kakor pri nas. Tudi si nikakor ne moremo misliti, da bi iz Aischros izpeljana imena Aischrios, Aischrion po volji starišev bila nastala.

Sužnji. Sužniki niso smeli imeti s prostimi enakih imen, vsaj v starejših časih ne. Imenovali so se večidel po domovini in rojstnem kraju, p. Syrus, Thrax, Cappadox, Paphlago, Phryx, Lydus, ali pa so imeli imena v njih rojstnem kraju navadna, Phrygiant p. Manes, Midas; Paphlagonci Tibios; ali pa so po zvučnosti podobi ime dobili: Pyrrhias, Thylakos, ali po njih lastnostih, Dromon, Tachon, Onésimos, Parmenon. Zdi se pa, da ta postava je bila v poznejših časih ovržena, ker se v oporokah, Aristotelovi, Theophrastovi, Lykonovi in Epikurovi berejo častitljiva imena sužnih: Dionysios, Agathon, Olympios, Nikias, Demetrios, Kimon, Chares.

(Dalje prih.)

Pomen navedenih grških imen.

Timarchos, ki prednika časti; Theophrastos Bogorok (po analogiji pre(oro)k); Theodoros ali Theodotos Božidar; Philotheos Bogoljub; Philokleas Slavoljub; Philumenos in Erosos Ljubljeneč; Diodoros, Herodot (Herodotos), Artemidoros, Apolodoros, Isidoros, ki so ga dali ali podarili bogovi in boginje: Zeus, Hera (Juno), Artemis (Minerva), Apollon, Isis. — Andragathos dober mož; Agosidemos, ljudski načelnik; Eargos Svetlič (beli, svetli); Aristides boljšar; Demosthenes govornik ljudski; Perikles, Polykles (it. preslavni); Nikias zmagač; Sophokles zaradi modrosti slavni, modrosloven; Alexander, podivčan, premagavec (vojnih) mož; — Dikalos pravičnik; Protomachos prvi v bitvi; Polykrates mogočni, velemočni; Eudoxos preslavni; Eucheir in Eupalamos Dobroali Leporok (od roka); Euanthes lepočuteč; Demochares ljudem ljub,

ali, ki bi se ljudem rad prikupil; Eukosmos dober vreden, snagoljub; Eudemos, en dobro, nomen postava, Glykon, nekako sladki, Chios, anag (primeri hali priimek Zima in Burja). — Pyrrhos Ruja; Xanthos rumeni; Argos bel; Melas Črna, — ali; Aischros ostuden. — Dromon tekaven; Tachon hitri (Hiti, Nagle). Onésimos karisti; Parmenon, ki tedno stoji, stenočip; — Kolkas puzopuh; Dionysos, Bagočev, Agathon Dobri, Olympios Nabekli; Demetrios, Ceparin (Ljubljaneč); Chares drag, prijetni.

VABILO DRUŽBE SV. MOHORA

ZA 1868. LETO.

O nastopu devetega leta družbine delavnosti po novi osnovi vabi družbin odbor vso Slovence brez razločka stanu in spola, da se dajo tudi za 1868. leto v prav obilnem številu kot udje vpisati v družbo sv. Mohora; posebno pa prosi častito duhovščino, gg. učitelje in drago rodoljubno gospodo, da priporočijo tudi letos družbo priprostim Slovencem: s številom udov bo rastlo tudi število bukev vsako leto. Za 1868. leto so pripravljene in se deloma že tiskajo: a) „Kristusovo življenje in smrt“ z eno podobo, prosto poleg Erharda predelal prof. št. Kocijančič, v 12.000 iztisih; b) „Življenje svetnikov in svetnic Božjih“ s podobami (nadaljevanje) spisal dr. J. Roganč, v 12.000 iztisih; c) „Domače in tuje živali s podobami“, spisal Fr. Erjaven v 12.000 iztisih; d) „Koledarček za leto 1869“ z imenikom vseh čast. družnikov, v 10 — 11.000 iztisih; e) prelepa izvirna povest iz turških vojsk: „Mati Božja dobrega sveta ali bratovska ljubezen“, spisal duhoven ljubj. škofije itd., kolikor bode udov.

Sicer pa naj se blagovoljno pomni:

1. Da se more razpošiljava družbin bukev po mnogostrani želji že prvi dan mesca julija prijeti, sklene se nabira družnikov z zadnjim dnevom mesca marca 1868. leta; kdor se pozneje oglasi, ne more se šteti za uda, in dobi za poslano denarje samo toliko bukev, kakor po bukvarnicah.

2. Kjer koli je to lb mogoče, naj se oglašajo udje po čast. gg. farnih in dekanjskih predstojnikih, kterim se razpošljejo te dni vpisovanske pole, da va - nje zapišejo imena novih in starih družnikov po posameznih farah (ne po vaseh) zvrstena. Letnina znaša 1 gold., dosmrtnina 15 gold.; na oglasila brez denarjev se ne more ozir jemati.

3. Vsak dekanjski pa tudi tisti farni predstojnik, ki ima večje število udov v svoji fari, naj blagovoli vpisovanski poli na čelo napisati, ali želi družbine knjige naravnost po pošti, ali pa zaradi manjših stroškov kot vozno blago po železnici dobivati, da vemo v tej zadevi njegovi želji ustreči. Kot povračilo za vožnino družbin bukev plača o svojem času vsak družnik kakih 4 — 5 krajcarjev čast. gg. dekanjskemu ali farnemu predstojniku, po kterem bukev dobi.

4. Kdor izmed novih udov tudi prvi del „Življenja svetnikov“ želi, ki velja po bukvarnicah 1 gl. 40 nkr., ta naj priloži letnini za I. snopič 50 nkr., za II. snopič 60 nkr.; kdor pa celi I. del (1. in 2. snopič) želi, ta naj pošlje en goldinar; tako se bo sloveče delo novim družnikom bolj po ceni v roke spravilo.

5. Kdor nima nobene druge priložnosti, ta naj pošlje svoje plačilo naravnost v Celovec in naj priloži še 15 nkr. za razne stroške pri pošiljavi. Če se družbina letnina naročniki za kak časnik pridene, tedaj naj se priloži ime na posebnem listku, da se ne spregleda. Sicer pa naj se blagovoljno v ozir jemlje vabilo v Koledarčku (str. CXX) ali na vpisovanski poli tiskano.

Ker se bo odslej vsakega dela skoraj za polovico več tiskalo, narasli bodo tudi stroški za tiskanje in papir, zato naj bodi vsem čast. družbinim predstojnikom blagovoljna skrb, da se število dosedanjih udov (7086) s časom vsaj še za kakih 2000 — 3000 družnikov razmnoži. Častiti farni predstojniki pa naj blagovolijo letos obrniti pozornost svojih farnov mlamo „Življenja svet-

likov" osebnost tudi na slovečo delo „Kristusovo življenje in smrt,“ ki prične to leto izhajati in bo v 3—4 snopičih končano. Vse na slavo Bogu in v pravo krščansko omiko našega naroda!

Pri tej priložnosti opominjamo, da steče obrok razpisanim darilom (po 120 in 100 gold.) za leto 1868 z sadnjim dnevom mesca novembra t. l.; kdor pa misli, za „Večernico“ ali za „Kolodarsček“ še kaj spisov poslati, naj stori to vsaj v kakih treh mesecih. Naj se nabere v ta namen prav obilno pripovedne in podučne stvarine!

Družbin odbor.

V Celovcu 15. oktobra 1867.

DRŽAVNI ZBOR.

V torek 12. t. m. se je začela v zbornici poslancev obravnavati naj važnejše zadeve letošnje seje dobe: pretresanje načrta zastran delegaciji cisaljtanske in ogerske, t. j. (kakor smo že mnogokrat povedali) tiste skupščine, ktera se ima narediti, da bo opravljala vsa tista opravila, vse tiste zadeve, ktere imajo slovansko-nemške dežele našega cesarstva skupaj z deželami ogerske krone. Ogerski zbor je to reč že rešil, in kar je ogerski zbor zastran skupnega razpravljanja skupnih zadev sklenil, o tem ste se uni dan mehani deputaciji pogajali. To pogodbo (ali elaborat) je naše ministerstvo na Dunaji našemu (dunajskemu) državnemu zboru na potrdbo predložilo. Zbornica poslancev je vso to reč posebni izmed svojih zbornikov izvoljeni komisiji v naprejšnji pretres izročila. Ni davno, kar se je zvedelo, kaj ta komisija (ali odsek) zastran delegaciji misli, da ni, namreč, nič kaj zadovoljna z dotičnimi sklepi, oziroma, z naše vlade predlogom, pa da se mu je vendar vdala, češ, da kaj hoče zdaj, ko je reč že kakor dognana, in, da dunajskemu zboru skor družega nasvetovati ne ve, kot da naj se uklone temu, češ, odvrgniti ne more. Nekaj malega je pa komisija vendar le prenaradila.

— 12. t. m. tedaj so prišli predlogi in nasveti poravnane komisije v nižji zbornici na dnevni red. — Kar se tiče nar važnejšega njih člena, tistega namreč, ki določuje, koliko da bodo imeli plačavati za skupno zadeve Ogri, je zborova komisija sprejela tiste paragrafe, v kterih je določeno, da bodo plačavali za stalno po 29 milijonov za obresti skupnega državnega dolga, in v kterih je tudi letni donesek določen za splačavanje dolžnega kapitala. — Med dotično obravnavo komisijino je rekel finančni minister, da se v prihodnje ne bode delalo več stroškov, kot kolikor jih je v preračunu (preudarku) odmenjenih in potrjenih; prihodnje leto da bo morebiti še treba kaj dolga storiti, da zna pa tudi biti, da bo mogoče ogniti se ga, itd. Zoper komisijin nasvet zastran delegaciji in voljenja poslancev za cisaljtansko delegacijo sta imela govoriti tudi dr. Toman in naš poslanec Černe. — V našo (neogersko) delegacijo se ima voliti 60 poslancev, in sicer 45 iz zbornice poslancev, 15 iz gosposke. Po nasvetu komisijinem se imajo voliti ti poslanci v spodnji zbornici izmed deželno-zbornih skupin ali grup, t. j. vsi poslanci skupaj, kar jih je n. pr. ljubljanski deželni zbor na Dunaj poslal, volijo za-se in izred sebe svoje zastopnike v delegacijo, družih zborov poslanci tudi tako itd. To pa ni dišalo, se ve da, nemški večini morala se je pa v to nehoté vdati, ker, če ne, bi vsi Poljaki iz zbora ušli in z njimi brž ko ne tudi Slovenci in Tiroljci. Večinarji (centralisti) bi bili raji imeli, da bi se poslanci za delegacijo izred celega zbora po črni volili, ne gledé na to, kteri deželni zbor je tega ali tega zbornika v državni zbor poslal. Toliko je pa komisija vendar le temu takemu centralističnemu zahtevanju privolila, da nasvetuje, naj bi se vsaj štiri poslanci izred vsakega zbora volili. — Naj važnejša pa je ta zadeva, zastran delegaciji zato, ker ima biti bistven del nove avstrijske ustave, kajti ona je vreteno dualizma, in, kar

se ima še iz te poskušnje podati, ali bo dualizma kaj, ali ne; ali Bonstov sistem kaj volja, ali ne.

OGLED PO SVETU.

Po uradnem sporočilu generala Failly-a poveljnika francoske posadke v Rimu so v bitvi zoper Garibaldove vatajke 3. t. m. tudi Francozi papeškim pomagali. Udeležilo se je bitve 3000 papeževih in 2000 Francozov. Papeževi so prosili za čast, naj bi se glavni napad njim prepustil; Francozi, ohnivši se proti obema bokoma sovražnikovima, so bili rezerva. Združeni vojni oddelki se je vzdignili 3. novembra o 5. uri zjutraj iz Rima in ob 1 popoldne je naletel na spretno sovražnike. Ta se vname tik utrjenega mesta Montano bitva, ki je 4 ure trajala. Papeževi napadejo Montano, Francozi jih podpirajo; toda prišla je noč in niso mogli si v prid obrniti, kar so bili že pridobili. Dva oddelka sta se torej dogovorila, da drugi dan napad ponovita; ali posadka montanska se je 4. zjutraj podala. Zdaj vdarijo papeževi naravnost na Monte Rotondo; najdejo jo pa že izpraznjeno. Sovražnik se je bil tukaj prav dobro utrdil. — Francozi so imeli 2 mrtva in 38 ranjenih, med temi 2 oficirja. Papeževi štejejo 20 mrtvih in 123 ranjenih. Garibaldovcev je obležalo mrtvih 600; ranjenih imajo mrtvim primerno število. Vjetih so odpeljali 1600 v Rim, 700 so jih poslali na italijansko mejo. — Rimljani so zmagavce naudušeno in slovesno sprejeli.

Kako bo zdaj z rimsko zadevo? Brž ko ne pride pred konferencijo. Ital. minister Menabrea je poslal italijanskemu poslancu v Pariz noto, v kteri tirja, da naj tudi Francozi Rimsko zapustijo; nadalje toži po stari navadi, da papeštvo ne more svetnega gospostva samo vzdržavati, ampak da mora njega brambo ptujim vojakom izročiti; bolje pa da bi bilo, — pravi — da bi se sv. Oče z Italijo pogodili, in tako dalje. Resam in „viža“ ste že stari in znani. — Tudi Napoleon je ukazal že poprej vladi v Florenciji sporočiti, da ga prav veseli, da seje njegovim tirjavam pokorno vdala, da se je ital. armada z Rimskega umaknila in da zdaj bo porazumenje lažje. — Tudi obeta, da odidejo Francozi z Rimskega, brž ko se v Italiji hrup uleže. — Garibaldi-ju misli vlada (it.) pravdo napeti. Zdaj je še zmiraj v Varignano-u; sina njegova pa nista v zaporu.

Hrovaški zbor, je imel biti sklican za na 2. januarja 1868. Danas pa je prinesel trž. „Citt.“ telegram, da so volitve po vsem Hrovaškem ustavljene.

Podadm. Tegetthof ni v Melniku nič opravil; Jarez mu noče izročiti Maksimilijanovega trupla.

Iz Vidma se je telegrafilo (13/11) goriškemu „Wochenblatt“-u. V Belun so odšli od tukaj vojniki; nastal je tam vpor zoper kraljeve gosposke in duhovščino. Najmoštra, 50 letnega moža, so ubili na altari; mnogo družih duhovnov je ranjenih. — Tu (v Vidmu) pazi policija oestro na red in varnost; tudi v Cividada je policija na nogah; bati se je vstaje ali rogoviljenja.

Iz Gorice. Danes popoldne pojdejo Nj. ekse. nadškof na Dunaj v zbornico gosposko.

Borsni kurs na Dunaji 13. t. m. Metaliques 57:20; narodno posojilo 67:—; London 123:20; adžjo srebro 121:25; cekini 5:84.

Loterijske številke zadnjič vzdignjene: V Gradcu 13/11 10, 82, 28, 60, 32.

„Zukunft“-jo se pobotamo v prihodnjem listu. Njena številka, od 12. t. m. nam je došla, ko smo „Dom“ že sklepali. Fr.